

ELŐTERJESZTÉS

Dombóvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének
2025. november...-i ülésére

Tárgy: Szenes Hannáról és Pataki Ferencről sétány elnevezés

Előterjesztő: Kurucz Józsefné önkormányzati képviselő
Szabó Loránd önkormányzati képviselő

Készítette: Kurucz Józsefné önkormányzati képviselő
Szabó Loránd önkormányzati képviselő

Tárgyalta:

Tanácskozási joggal meghívott: -

Készítő részéről ellenőrizte: -

Költségvetési, pénzügyi-gazdálkodási szempontból ellenőrizte: -

Törvényességi szempontból ellenőrizte:

Tisztelt Képviselő-testület!

Városunk díszpolgára Pataki Ferenc, világhírű fejszámoló művész. Álljon itt városunk tiszteletreméltó szülöttjének életrajza:

Életrajz és korai évek

- Pataki Ferenc 1921. január 20-án született **Dombóváron**.
- Szülei kereskedők voltak, így már kisgyerekként sokat tartózkodott az üzletükben, ami segítette a számolási képességei fejlődését.
- Már 3–4 éves korában mutatkozott különleges tehetsége, és 5 éves korától fellépett a **Lakner Gyermekszínházban**.
- 1939-ben érettségizett az Esterházy Miklós Nádor Gimnáziumban Dombóváron.

Háborús évek és nehézségek

- Második világháború idején zsidó származása miatt **két és fél évig munkaszolgálatos** volt.
- A háború után **három évig volt orosz hadifogságban**, fakitermelésen dolgozott.
- Miközben a Szovjetunióban raboskodott, elmondhatta, hogy „osztok, szorzok, a számokkal varázsolok” – de ez nem mentette fel őt a kényszermunkától.

Pályakezdés és művészi karrier

- 1949-ben tért vissza Magyarországra.
- 1952-ben letette az **artistavizsgát**, ez nyitotta meg az utat a fejszámoló előadóművész pályája felé.
- Fellépett kultúrházakban, iskolákban, varietékben, később a televízióban is.
- Rendkívül gyorsan tanult nyelveket: beszélt alapfokon **németül, angolul, oroszul és svédül**.

A tehetsége és mutatványai

- A közönség nagy részét azzal kápráztatta el, hogy **többjegyű számokat szorzott fejben**, gyakran 8–10 jegyű számokat is.
- Később ennél is nagyobb „számokkal dolgozott”: 12–14 jegyű számokból vont köbgyököt viszonylag rövid idő alatt.
- Előadásain gyakran osztott ki papírcédulákat a közönségnek, és a nézők mondták a számokat, amiket ő fejben számolt ki — tréfás elemekkel is színesítette az előadásokat.
- Humorral ötvözte a tudását, nem pusztán „számoló zseniként”, hanem előadóművészként is ismertté vált.

Elismerések, család, magánélet

- Kitüntették: **Érdemes Művész, Magyar Köztársasági Érdemrend kiskeresztje**.

- Dombóvár díszpolgára lett.
- Felesége „Kriszta” volt – egy szőke nőt vett feleségül, akivel németül beszéltek. A házasságuk közel 50 évig tartott.
- Anyagilag is sikeres volt: például a hatvanadik előadása után vett magának egy vadonatúj Mercedest.

Későbbiek, idős kor és halála

- Idősebb korában is aktív maradt: még 80 fölött is vállalt fellépéseket.
- 2016-ban a XIII. kerület díszpolgárává választották.
- 2017. augusztus 25-én hunyt el, 96 évesen (életének 97. évében).

Jellem és örökség

- Egy igazi „értelmiségi előadóművész”: nem csak technikailag zseniális volt, hanem show-man is, aki élvezte, hogy szórakoztat.
- Sokat küzdött életének nehéz időszakával (háború, munkaszolgálat, hadifogság), de sikerült felépítenie magát, és nemcsak túlélte a traumákat, hanem ragyogó karriert is csinált.
- A magyar kultúrában és tudományos mutatóvány-műfajban ikonikus személyiséggé vált, akit sokan ma is inspirációnak tartanak.

Szenes Hanna életének bemutatásából kiderül, hogy mi volt a kapocs közte és Pataki Ferenc között és ebben milyen szerepet játszott Dombóvár.

Élete – rövid életrajz

1. Korai élet

- Szenes Hanna (angolul Hannah Szenes, héberül Chana Senesh) 1921. július 17-én született Budapesten.
- Zsidó, asszimilálódott értelmiségi családból származott: édesapja, Szenes Béla, újságíró és darabíró volt.
- Már iskolás korában fontos volt számára a zsidó identitás: csatlakozott a cionista mozgalomhoz, héberül tanult.

2. Kivándorlás Palesztinába

- 1939-ben – az antiszemitizmus erősödése miatt – elhagyta Magyarországot, és a Brit Mandátum alatti Palesztinába (Izrael elődje) költözött.
- Ott mezőgazdasági iskolába járt (Nahalal), majd kibucban élt (Sdot Yam).

3. Második világháborús tevékenység

- 1943-ban jelentkezett a brit erőkhöz, és ejtőernyős kiképzést kapott a Special Operations Executive (SOE) részére.
- 1944 márciusában Jugoszláviában vezették ki ejtőernyővel a parancsnokság társaival.
- Később átlépett a magyar határon, de elfogták, megkínozták, mert nem volt hajlandó felfedni a rádiókódokat.

1944. november 7-én Budapesten kivégezték bírósági tárgyalás nélkül.

4. Örökség

- Költőként is ismert: verset, naplót írt magyarul és héberül. Legismertebb verse az „Eli, Eli” („My God, My God”) – más néven *A walk to Caesarea*.
 - Halála után emlékeznek rá Izraelben nemzeti hősként.
 - 1993-ban hivatalosan felmentették az ellene hozott vádak alól.
- Bár Szenes Hanna nem Dombóváron született, **szoros személyes kötődése** volt a városhoz: a harmincas években többször nyaralt Dombóváron rokonainál.
 - Itt ismerkedett meg **Pataki Ferenc** fejszámoló művésszel, akivel szerelmi viszonyuk volt, de kapcsolatuk megszakadt, amikor ő Palesztinába költözött.
 - Dombóváron később emlékművet állítottak nekik: a városi uszoda falán **dombormű** őrzi Szenes Hanna és Pataki Ferenc emlékét.
 - 2019-ben a város egy nem hivatalos **teret is elnevezett** róla („Szenes Hanna tér”), közvetlenül a „Pataki Ferencről elnevezett utcával” szemben.
 - 2021 szeptemberében a Riesz József Emlékházban kiállítás nyílt Szenes Hanna életéről Dombóváron, amely táblákon mutatta be életútját, naplóbejegyzéseit és fotóit.

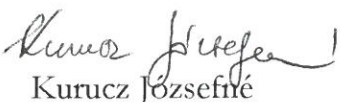
A két fenti ismertető alapján vitathatatlan, hogy a két személyre méltán lehet büszke Dombóvár közössége. A régóta tervezett „sportkomplexum” miatt a Pataki Ferenc utca nem tud megvalósulni – annak ellenére, hogy egy korábbi képviselő-testület annak kialakítására közel 70 millió forintot költött el –, valamint a Szenes Hanna tér sem lett átvezetve az utcanévjegyzékben. Ennek okán kezdeményezzük, hogy a Hunyadi tér két, párhuzamosan futó sétánya hivatalosan kapja meg a „Pataki Ferenc sétány” és „Szenes Hanna sétány” elnevezést, mely névadásról egy-egy tájékoztató tábla is kerüljön kihelyezésre. A „négy-sáv” nyugati oldalán futó sétány közelében volt a Pataki Vegyeskereskedés, ezért az „áruháztól” a víztoronyig lévő szakasz a fejszámolóművészről, míg a másik a mártír írónőről kapja az elnevezést. (Szenes Hanna rokonai Sas (Spitzer) család a közeli Jókai utcában laktak.)

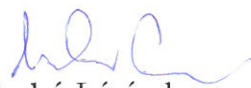
Határozati javaslat

Dombóvár Város Önkormányzatának Képviselő-testülete támogatja, hogy a Hunyadi tér két sétánya Pataki Ferencről és Szenes Hannáról legyen elnevezve.

Határidő: 2025. december 31.

Felelős: polgármester

Kurucz Józsefné
önkormányzati képviselő

Szabó Lóránd
önkormányzati képviselő